

Аналіз фінансової звітності кредитних спілок-членів ВАКС станом на 01.10.2015 року

Членами ВАКС станом на 01.10.2015 року є 127 кредитні спілки.

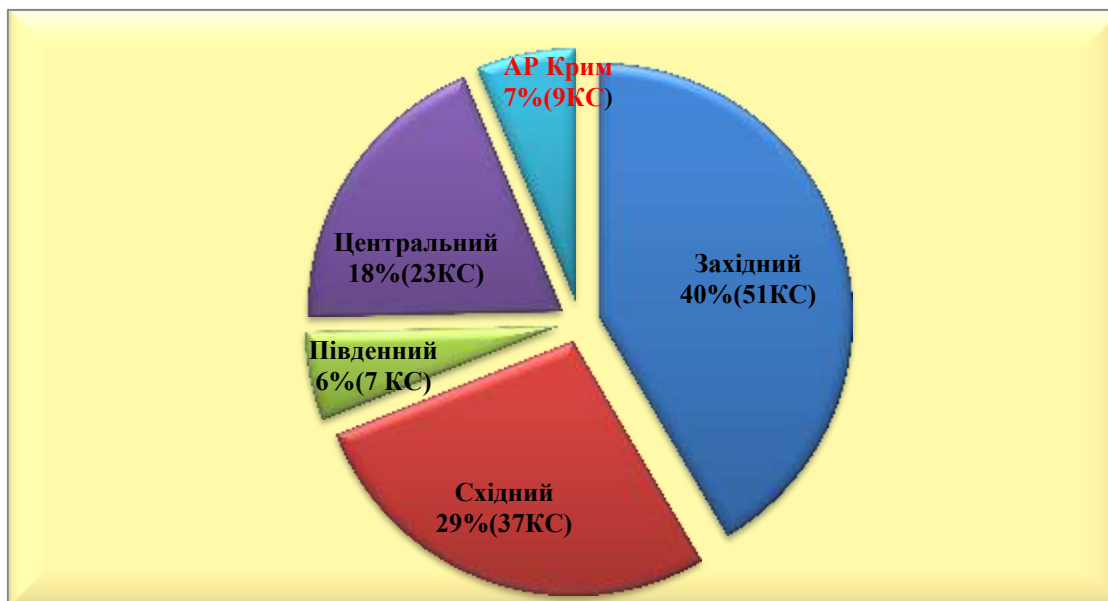


Рис. 1. Регіональна структура членів ВАКС

Найбільше кредитних спілок – членів ВАКС (51 КС) знаходиться на заході, найменше (7 КС) – на півдні. Кредитні спілки – члени ВАКС східного регіону займають 29% (37 КС) у загальному членстві асоціації. У центральному регіоні працюють 23 кредитних спілок, які є членами ВАКС (рис.1).

Зазначимо, що у зв'язку з анексією АР Крим та окупованою частиною Східного регіону, дані по 17 кредитних спілках асоціації не враховуються.

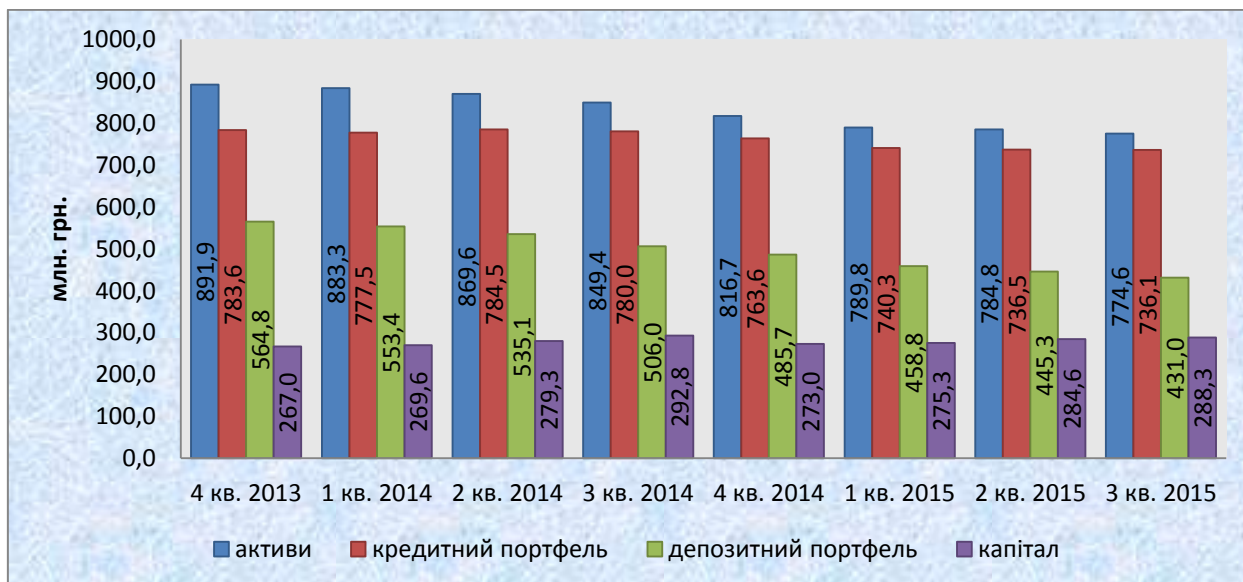


Рис. 2. Динаміка змін основних показників діяльності 110 КС - членів ВАКС (на кінець періоду)

За даними асоціації, кредитні спілки-члени ВАКС об'єднують близько 377 тис. українців, зокрема:

- 82,3 тисячі (21,8 %) мають діючі кредитні договори,
- 15,9 тисячі (4,2 %) - внески (вклади) на депозитних рахунках.

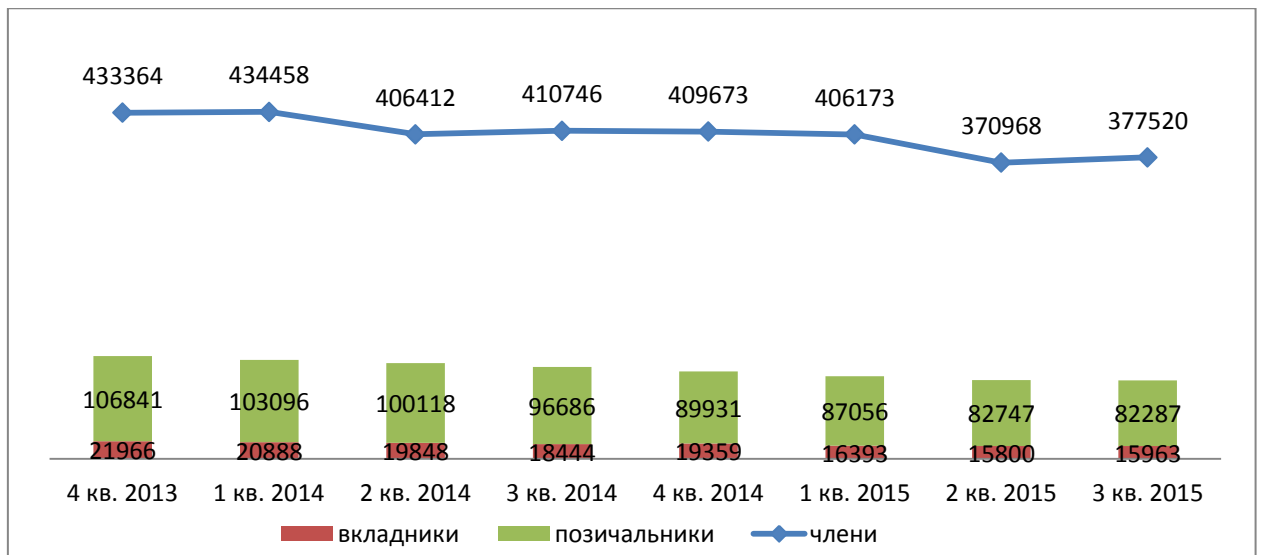


Рис. 3. Динаміка зміни кількості членів у 110 КС - членах ВАКС (на кінець періоду)

Протягом 3-го кварталу 2015 року в кредитних спілках-членах ВАКС кількість вкладників збільшилася на 168 осіб (1,1%) та складає майже 16 тисяч громадян. Проте, порівняно з аналогічним періодом 2014 року, кількість вкладників зменшилася на 13,4% (2,5 тисяч громадян)

Водночас спілки надають перевагу позичальникам з позитивною кредитною історією та потенційно високою платоспроможністю, що зменшує рівень кредитних ризиків. Крім того, цей підхід дозволяє збільшити розмір виданих кредитів. Однак, внаслідок такої політики, станом на 01.10.2015 року кількість позичальників становить 82,2 тисяч осіб, що на 15 % менше порівняно з аналогічним періодом 2014 року (рис.3).

Таблиця 1. Структура КС - членів ВАКС за кількістю членів

Кількість осіб	КС	% від загальної кількості КС-членів ВАКС	Кількість членів КС	% від загальної кількості членів КС	Активи, млн грн	% від загальної суми активів
до 1 тис.	41	37	22 000	6	105,6	14
від 1 до 5 тис.	48	44	121 438	32	212,3	27
від 5 до 10 тис.	13	12	90 957	24	264,7	34
понад 10 тис.	8	7	143 125	38	192	25
Разом	110	100	377 520	100	774,6	100

Найбільше українців — 143,1 тис. (38 %) обслуговує 8 кредитних спілок-членів ВАКС, що становлять 7% від загальної кількості членів ВАКС. При цьому, найчисельніша група спілок — 48 (де від 1 тис. до 5 тис. осіб) обслуговує 32% від загальної кількості членства. 13 кредитних спілок (кількість членів від 5 тис. до 10 тис. осіб) обслуговує 38 % членів. І лише 6 % членів ВАКС обслуговує 41 кредитна спілка, в яких кількість членів сягає до 1 тис. осіб (таб. 1).

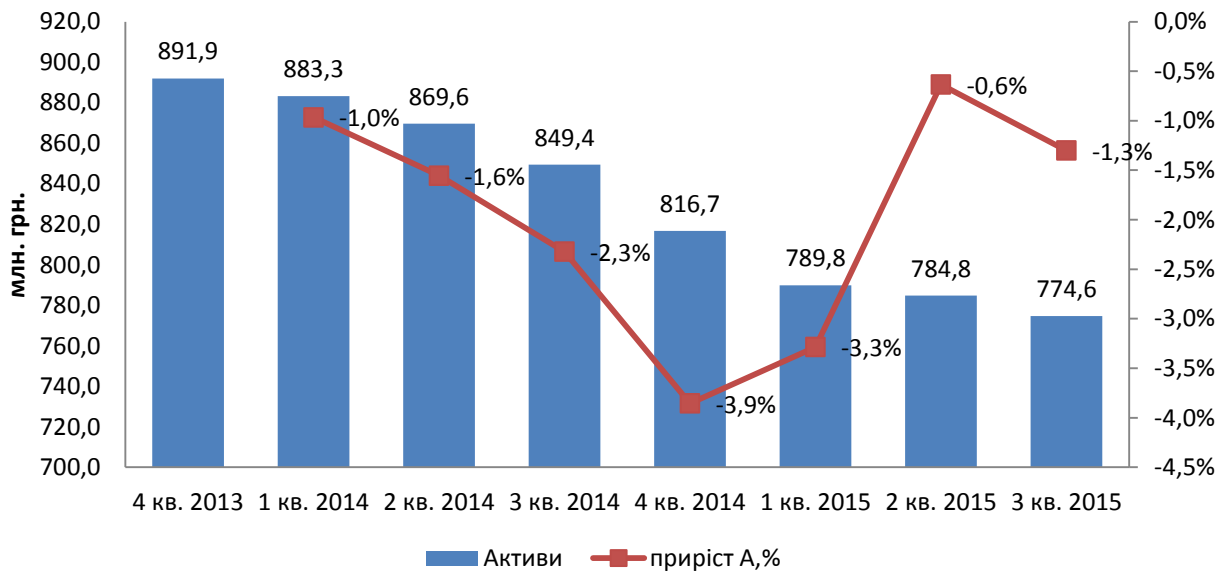


Рис. 4. Динаміка активів 110 КС - членів ВАКС (на кінець періоду)

За січень – вересень 2015 року кредитні спілки – члени ВАКС втратили 42 млн. грн. (5,2%) активів, які станом на 01.10.2015 року складають 774,6 млн. грн. Зазначимо, що у 2014 році активи кредитних спілок - членів ВАКС зменшилися на 75,3 млн. грн. (рис.4). Закономірно, що через бойові дії на сході найбільш відчутний спад активів відбувся в кредитних спілках східного регіону, активи яких з початку 2014 року скоротилися на 29% або 60 млн. грн. Нагадаємо, що показники 11-ти кредитних спілок асоціації східного регіону, через втрату зв'язку з ними, у розрахунку не враховуються.

Таблиця 2. Структура КС-членів ВАКС за активами

	кількість КС	%, від загальної кількості КС	Активи	%, від загальної суми активів
до 1 млн. грн.	16	14,5%	10,5	1,4%
від 1 до 5 млн. грн.	59	53,6%	146,4	18,9%
від 5 до 10 млн. грн.	13	11,8%	92	11,9%
від 10 до 20 млн. грн.	12	10,9%	175	22,6%
понад 20 млн. грн	10	9,1%	350,7	45,3%
	110	100,0%	774,6	100,0%

Переважає більшість кредитних спілок – членів ВАКС (53,6%) мають в активах понад 146 млн. грн., що складають 18,9% від загальної суми активів. В той же час, на 9,1% членів асоціації припадає найбільша сума активів – 45,3%. (таб.2)

Зазначимо, що роботу кредитних спілок ускладнює виникнення проблем в банківській системі, що супроводжується масовим банкрутством банків та їх виходом з ринку. Через неможливість вчасного повернення коштів спостерігаються проблеми з ліквідністю у деяких кредитних спілках – членах ВАКС. Станом на 01.10.2015 року грошові кошти на депозитних рахунках у банках кредитних спілок – членів ВАКС сягають 20,4 млн. грн., тоді як на початок 2014 року цей показник склав 61,4 млн. грн.

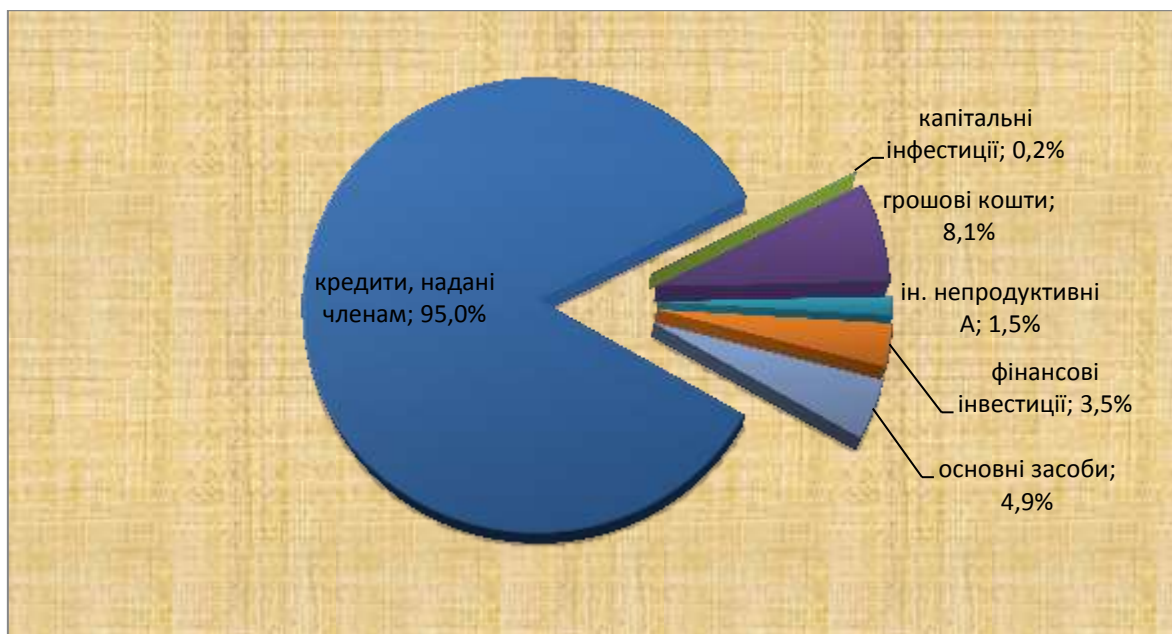


Рис. 5. Структура активів КС-членів ВАКС станом на 01.10.2015 року.

Отже, станом на 01.10.2015 року структура активів кредитних спілок-членів ВАКС така:

95,0 % — кредитний портфель (дебіторська заборгованість);

3,5 % — фінансові інвестиції;

0,02 % — інші продуктивні активи;

8,1 % — грошові кошти;

1,5 % — інші непродуктивні активи;

4,9 % — основні засоби;

0,2 % — капітальні інвестиції

Проте, враховуючи події в країні, більшість кредитних спілок – членів ВАКС вжили заходи задля зменшення ризиків. Зокрема, обмежили кредитування, підвищивши вимоги для потенційних позичальників, аби убезпечити себе від значного зниження якості кредитного портфеля. Дотримуючись зазначених вище пріоритетів, обсяг кредитування членів кредитних спілок за січень – вересень 2015 року порівняно з аналогічним періодом 2014 року скоротився на 15%. Кредитними спілками – членами ВАКС за дев'ять місяців було надано 57 тис. кредитів на загальну суму 582 млн. грн. Зауважимо, станом на 01.10.2015 року **середній кредит**, наданий кредитною спілкою - членом ВАКС, **складає 8,9 тис. грн.**, в той час як за аналогічний період 2014 року його розмір складав 8,0 тис. грн.(рис.6).

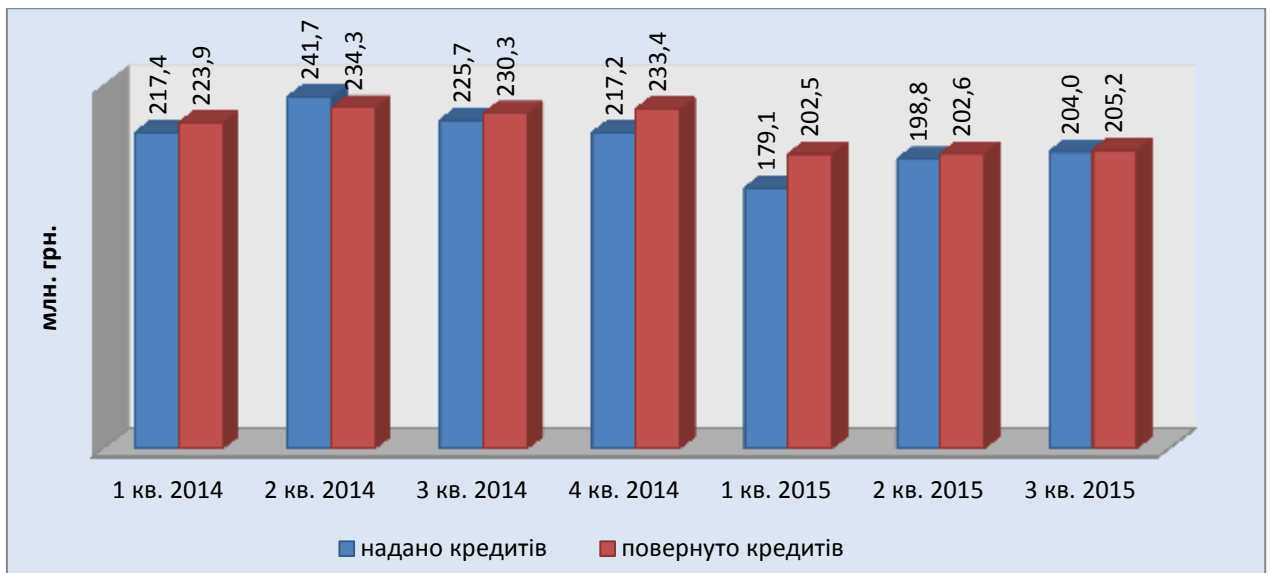


Рис. 6. Обсяги наданих та повернутих кредитів 110 КС - членів ВАКС (поквартально).

У кредитних спілках – членах ВАКС і надалі спостерігається скорочення кредитного портфеля та погіршення його якості. Кредитний портфель кредитних спілок – членів ВАКС протягом 12 місяців зменшився на 43,9 млн. грн. (5,6%) та на 01.10.2015 року складає 736,1 млн. грн. (рис.7).

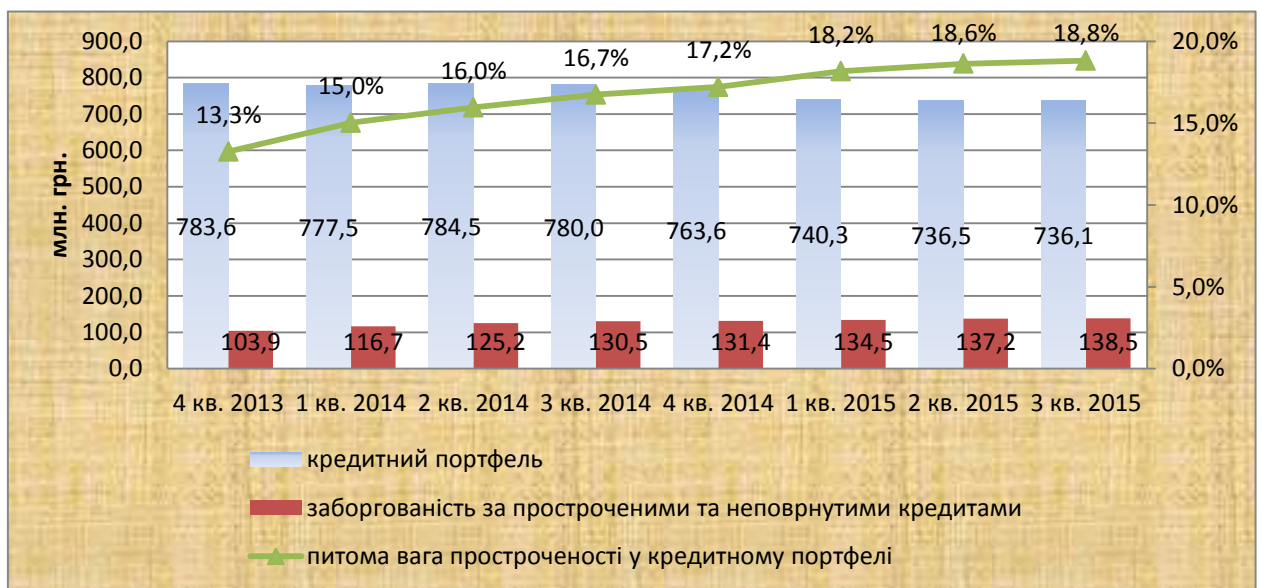


Рис. 7. Динаміка змін обсягу загального кредитного портфеля КС-членів ВАКС і загальної заборгованості в ньому за неповнотими та простроченими кредитами (на кінець періоду)

За даними Асоціації найбільшу частину кредитів, наданих своїм членам (53%) КС - члени ВАКС надали на термін понад 12 місяців, але значна частка припадає на кредити з терміном погашення від 3-х до 12 місяців — 45%. Незначну частку кредитного портфеля, а саме 2,0 % (17,7 млн. грн.), складають кредити, надані членам з терміном погашення до 3 місяців (рис.8).

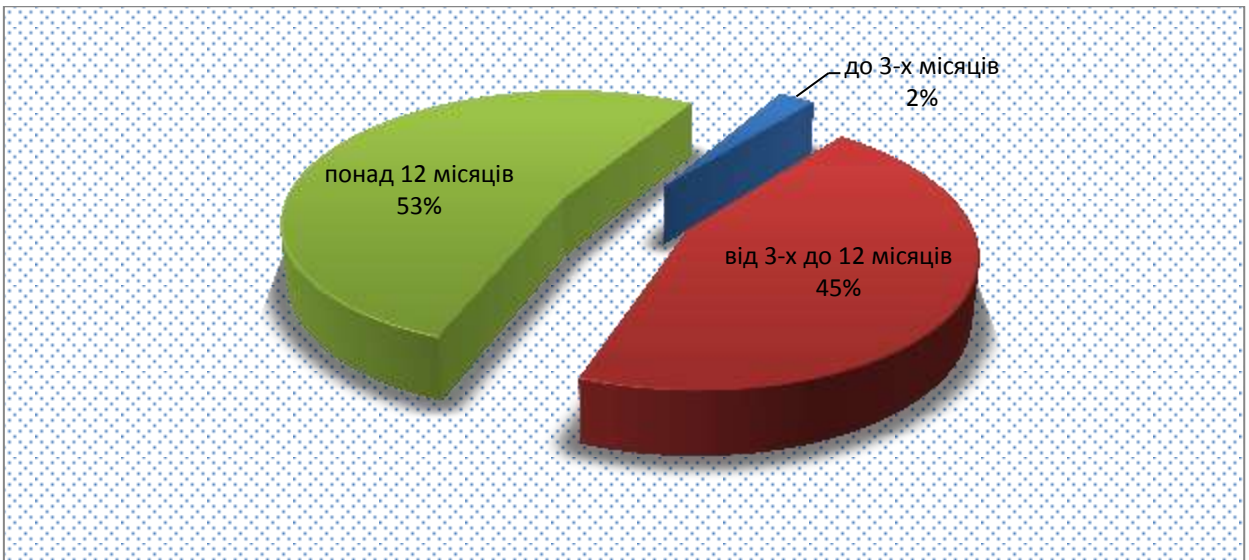


Рис.8 Структура кредитного портфеля 110 КС - членів ВАКС за терміном погашення (станом на 01.10.2015 р.)

Як і в попередні періоди, найбільше кредитів кредитні спілки – члени ВАКС надають на споживчі потреби: придбання техніки для дому, оплату навчання, відпочинок, весілля, лікування тощо. Питома вага споживчих кредитів складає понад 62 % (450 млн. грн.) усього кредитного портфеля. Водночас лише незначна їх частина надана на придбання автотранспорту.

Кредити, надані на придбання, будівництво, ремонт житла станом на 30.06.2015 року складають 19,4% портфеля або 141,5 млн. грн. Комерційні кредити, які є найбільш ризиковими, складають 12,0% або 87,4 млн. грн. кредитного портфеля. Кредити на ведення селянських та фермерських господарств поки що займають незначну частку в загальному обсязі наданих кредитів – по 3,7% та 3,3% або 26,9 млн. грн. та 23,9 млн. грн. відповідно (рис.9).



Рис.9 Структура кредитного портфеля 110 КС - членів ВАКС (станом на 01.10.2015 р.)

Варто зазначити, що кредитні спілки-члени ВАКС сформували резерв забезпечення покриття втрат від неповернутих позичок у повному обсязі в той час, коли питома вага заборгованості по неповернутим та простроченим кредитам у кредитному портфелі зростає та склала 18,8% портфеля.

У структурі заборгованості по неповернутим та простроченим кредитам все ще переважають неповернені кредити терміном понад 12 місяців, питома вага яких станом на 01.10.2015 р. складає 54,9 % (76,0 млн. грн). Спостерігається зростання прострочення кредитів 3-х рівнів (від 181 до 365 днів) до 21,7 млн. грн, тоді як станом на 01.10.2014 року цей показник сягав 18,2 млн. грн. Проте, простроченість кредитів 1-го рівня (від 30 до 90 днів) на кінець вересня 2015 року складає 22,6 млн. грн.(16,3%) від всієї заборгованості, що на 9,8 млн. грн. або 30,2/% менше порівняно з аналогічним періодом минулого року. Тенденція до зменшення спостерігається у кредитів з режимом порушення сплати від 91 до 180 днів (простроченість 2-го рівня), частка яких у загальній суму простроченості зменшилася з 14,5% до 13,2% (рис.10)



Рис.10 Динаміка зміни структури заборгованості за неповернутими та простроченими кредитами 110 КС - членів ВАКС(на кінець періоду)

Як в банківському секторі, так і на ринку кредитної кооперації з початку 2014 року відбувається значний відтік вкладів населення.

За даними асоціації, сума внесків (вкладів) на депозитних рахунках кредитних спілок – членів ВАКС за дев'ять місяців 2015 року зменшилась ще на 54,7 млн. грн. (11,3%), тоді як у 2014 році депозитний портфель спілок «схуд» на 80,9 млн. грн. Загальна сума внесків (вкладів) на депозитних рахунках кредитних спілок асоціації станом на 01.10.2015 року складає 431 млн. грн. Проте, середня сума внеску (вкладу) на депозитний рахунок кредитних спілок – членів ВАКС зросла до 27 тис. грн.(станом на 01.10.2015 року цей показник сягав – 26,7 тис. грн.) (рис.11).

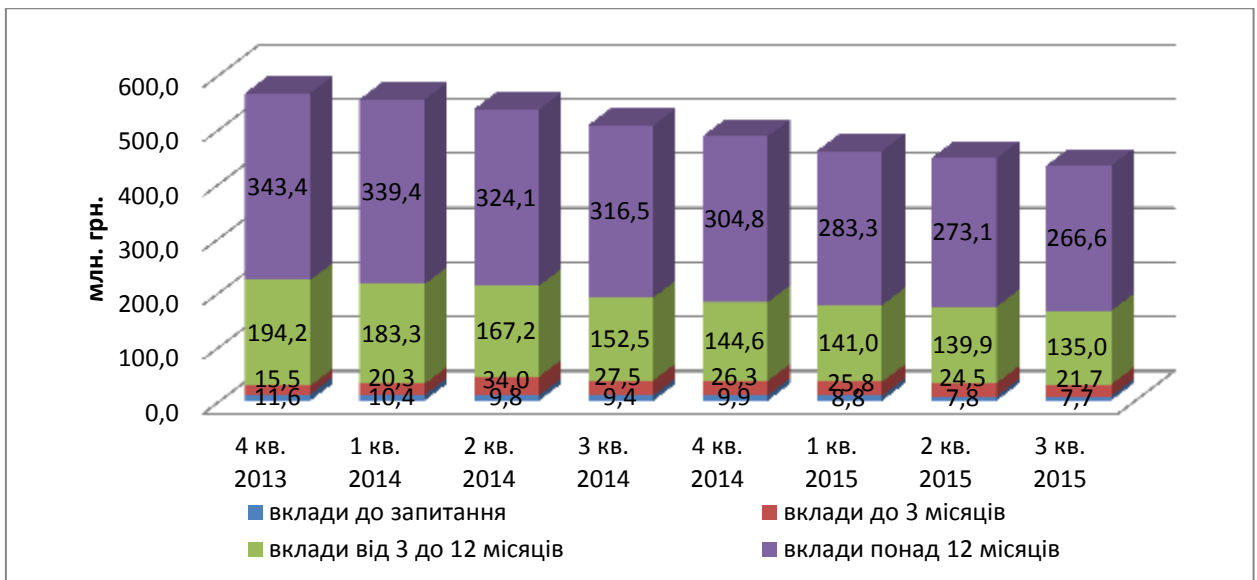


Рис.11. Динаміка зміни структури депозитного портфеля 110 КС - членів ВАКС (на кінець періоду)

Основну частку депозитного портфеля, а саме 61,9% (266,6 млн. грн.) займають довгострокові вклади (понад 12 місяців). Майже третину портфеля, а саме 31,3% (135 млн. грн.) складають середньострокові вклади (від 3 до 12 місяців). Вклади до запитань і короткострокові вклади (до 3-х місяців) в структурі портфеля становлять 1,8% (7,7 млн. грн.) та 5,0% (21,7 млн. грн.) відповідно (рис. 9).

Однак, не дивлячись на зменшення вкладів, кредитні спілки – члени ВАКС залишаються найбільш капіталізованими кредитними спілками України, які власним капіталом покривають кожен другу гривню вкладу. Зокрема, капітал кредитних спілок-членів ВАКС станом на 01.10.2015 року складає 288,3 млн. грн., що на 5,6% більше порівняно з початком року, з яких 76,6% - резервний капітал спілок. (рис.12)

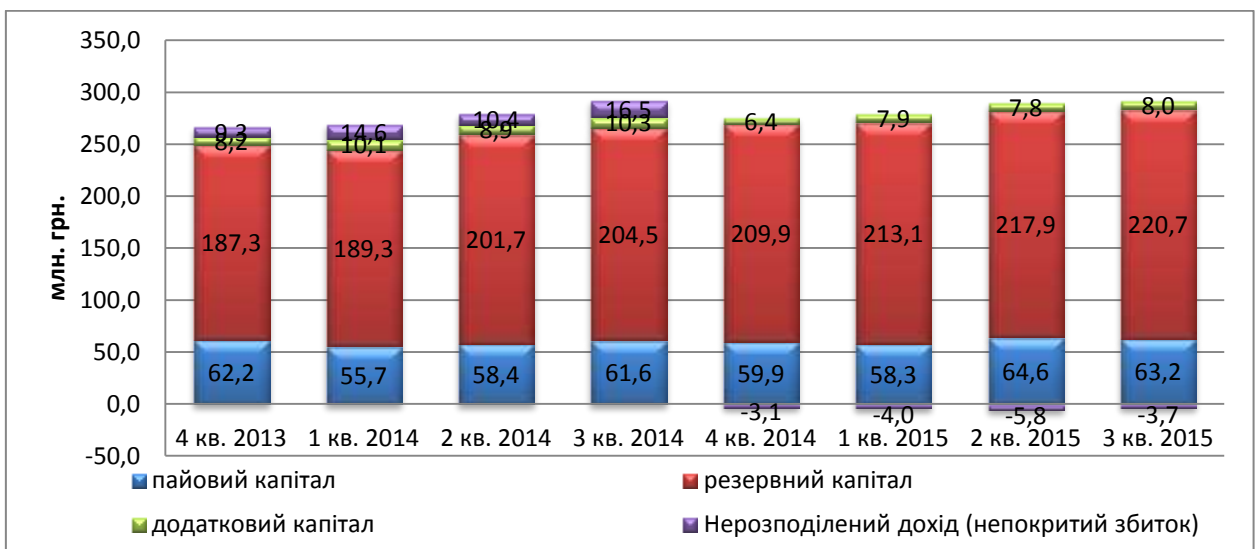


Рис. 12. Динаміка капіталу 110 КС - членів ВАКС (на кінець періоду)

Зауважимо, що збиток кредитних спілок – членів ВАКС на кінець вересня 2015 року складає 3,7 млн. грн., тоді як на кінець червня цього року цей показник сягав 5,8 млн. грн.

Таким чином анексія Криму, військові дії в Луганській і Донецькій областях підсилили панічні настрої українців, що посилює девальвацію гривні і зробило свій внесок у відтік депозитів. Відбувається зниження купівельної та кредитоспроможності

населення на фоні девальвації. В наслідок цього падіння соціально-економічних показників призвело до погіршення фінансового стану ринку кредитних спілок, а масові скорочення та заборгованість по заробітній платі на фоні стрімкого зростання вартості життя у вигляді подорожчання навіть найнеобхіднішого, підвищення в рази плати за комунальні послуги значно погіршили якісь кредитного портфеля спілок. В результаті кредитним спілкам – членам ВАКС не залишалось вибору, як вжити заходів для зменшення ризиків. Зокрема, вони обмежили кредитування, підвищивши вимоги для потенційних позичальників, зростання капіталу та його складових, а саме резервного та пайового капіталів.

Важливо звернути увагу на те, що навіть в умовах подій у країні майже всім кредитним спілкам – членам ВАКС, у тому числі кредитним спілкам східного регіону, вдається виконувати свої зобов'язання перед вкладниками. В першу чергу це стало можливим завдяки дуже високому рівню капіталізації.

Отже, можемо сказати, що від початку світової кризи 2008 року кредитні спілки – члени ВАКС працювали та працюють над своєю репутацією. Тому сьогодні вже можна говорити про те, що вона працює на них. Варто відзначити, що на фоні сьогоднішньої нестабільності української економіки довіра і підтримка своїх членів сприяє тому, що така організація, як кредитна спілка може надалі працювати із незахищеними верствами населення. В першу чергу це дасть змогу громадянам із середнім та нижче середнього рівнем доходів в таких умовах впоратися з труднощами.